

Riskbedömning i fängelser

Författare: **Carlos Fernandez** och **Fernando de Lasala**,
medlemmar i RAN:s expertgrupp.

Radicalisation Awareness Network
RAN

Riskbedömning i fängelser

RÄTTSLIGT MEDDELANDE

Detta dokument har framställts för Europeiska kommissionen men återspeglar enbart åsikterna hos dess författare. Europeiska kommissionen är inte ansvarig för eventuella konsekvenser till följd av vidareutnyttjandet av denna publikation. Mer information om Europeiska unionen finns på internet (<http://www.europa.eu>).

Luxemburg: Europeiska unionens publikationsbyrå, 2021

© Europeiska unionen, 2021

Policyn om vidareutnyttjande av Europeiska kommissionens dokument genomförs genom kommissionens beslut 2011/833/EU av den 12 december 2011 om vidareutnyttjande av kommissionens handlingar (OJ L 330, 14.12.2011, s. 39). Om inte annat anges tillåts vidareutnyttjandet av detta dokument under licensen Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell (CC-BY-4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Det innebär att vidareutnyttjande är tillåtet under förutsättning att ursprunget anges korrekt och att det anges om några ändringar har gjorts.

Vid användning eller reproduktion av delar som inte ägs av Europeiska unionen kan tillstånd behöva inhämtas direkt från respektive rättsinnehavare.

I den här rapporten beskrivs de riskbedömningsverktyg som används av EU:s medlemsstater i både fängelse- och säkerhetssammanhang. Det fokuserar på befintliga verktyg, innehållet i dem och hur de för närvarande används. Målet med bedömningarna och framtida utmaningar inom området nämns också.

Rapporten är uppdelad i två delar. Den första delen redogör för riskbedömningarnas syften, fördelar, begränsningar och allmänna funktion, med särskilt fokus på målen inom fängelsemiljön. I den andra delen granskas de vanligaste verktygen i Europa och hur mycket stöd som finns för dem i vetenskapliga studier. Verktygens nuvarande implementering och huvudsakliga egenskaper samt de viktigaste skillnaderna mellan dem diskuteras. Till sist följer en sammanfattning av verktygsvalidering, bästa praxis och behovet av ytterligare forskning.

De viktigaste slutsatserna handlar om behovet av ytterligare validering och enighet kring en gemensam terminologi, förtydligande av målen samt den nödvändiga kopplingen mellan avhopparsatser och utvärderingen av risker och kriminogena behov. Vidare framstår det som avgörande att EU:s medlemsstater delar med sig av bra metoder för att sprida information om frågan.

Del A – Bakgrundsinformation om riskbedömning i fängelser

Inledning

De senaste åren har flera initiativ som syftar till att bedöma och ingripa mot våldsbejakande extremistiska förövre utvecklats och implementerats i Europa. Vissa av åtgärderna har genomförts ute i samhället i samverkan med aktörer som fyller en specifik funktion i motverkandet av extremistiskt våld. Andra har utformats specifikt för att implementeras i skyddstilltillsyns- och fängelsemiljöer och omfattar ofta avhopparsatser och riksbedömningsmetoder. I den här rapporten fokuserar vi på det sistnämnda, även om vissa verktyg utformade för att användas utanför fängelsemiljön också nämns.

Eftersom fängelsemiljön präglas av specifika beteenden har fängelser ofta beskrivits som "en grogrund för radikaliserings". Därför har dessa miljöer stor betydelse för initiativ inom ramen för intervention, bedömning och rehabilitering i syfte att motverka våldsbejakande extremism (VE).

Riskbedömning kan definieras som "en process som omfattar systematisk insamling och tolkning av information om en individ i syfte att förutsäga hur sannolikt det är att individen kommer att ägna sig åt ett visst problematiskt beteende i framtiden" ⁽¹⁾. Bedömningar har traditionellt sett utförts av kliniska psykologer inom den psykiatriska vården, men utmaningarna som nya våldsformer innebär har lett till att nya typer av riskbedömningar numera ses som en viktig del i bekämpandet av extremism. Faktum är att det är först på senare tid som verktyg för riskbedömning av extremism har blivit tillgängliga. Nya former av extremistiskt våld har dock visat att de verktyg som ursprungligen utformades för vanliga våldsförbrytare inte räcker till. Med andra ord "belyste de stora skillnaderna mellan egenskaperna hos våldsbejakande extremister och vanliga våldsförbrytare behovet av specialanpassade och relevanta verktyg för den här gruppen" ⁽²⁾.

Man bör ha två saker i åtanke när man diskuterar förebyggande och motverkande av våldsbejakande extremism (P/CVE): för det första är det viktigt att komma ihåg att inte alla EU-medlemsstater har samma behov, därför fungerar rättsväsende och kriminalvård på olika sätt i olika länder (en standardmetod uppfyller inte särskilda behov). För det andra är dessa verktyg nya, och det råder oenighet om huruvida de verkligen fungerar. Det finns ingen enhetlighet kring användningen av verktygen, och i de flesta fall verkar metoderna behöva utvärderas ytterligare.

En ingående diskussion om bedömningar måste dessutom kopplas till vissa relevanta faktorer: landets regelverk, dataskydd, samarbete mellan myndigheter och rekommenderad utbildning vid implementering av verktygen, för att bara nämna några. Hur information ska utbytas och användas vid fortsatta beslutsprocesser är också viktiga frågor som måste tas hänsyn till. Psykosociala insatser och effektiv riskbedömning framstår här i stort sett som två sidor av rehabiliteringsprocessen.

⁽¹⁾ Herrington & Roberts, Risk Assessment, s. 282–305.

⁽²⁾ Europarådet, Draft Council of Europe Handbook, s. 13.

Samtidigt skiljer sig målgrupperna åt, även om det råder stor enighet om vikten av riskbedömningar. Därför är det viktigt att ha en god förståelse av vilka grupper som är relevanta för bedömningar. Trots de nämnda skillnaderna identifierar befintliga riskbedömningsmetoder vanligtvis vissa orosfaktorer: uppfattningar och attityder, kriminellt förflutet, våldstendenser, social miljö och familjekopplingar till vissa grupper/terrororganisationer, individens förmågor (utbildningsfärdigheter), ideologiska behov och motiv, avsikt att begå och främja ideologiskt motiverade våldshandlingar osv. I vissa fall ingår även förmildrande och skyddande faktorer, vilka kan bidra till utvärderingen.

Andra relevanta frågor rör målen med bedömningarna. Här har Nätverket för kunskapsspridning om radikalisering (RAN) redan beskrivit de många olika användningsområdena: som organisatoriskt verktyg för att organisera vissa informationskällor, som beslutsfattareverktyg vid till exempel placering, som rehabiliteringsverktyg för att underlätta rehabiliteringsprocessen, som granskningsverktyg för bedömning av individer under häktning och/eller som verktyg för samarbete mellan olika myndigheter för att möjliggöra informationsutbyte mellan dem ⁽³⁾. Med tanke på dessa möjligheter är det tydligt att riskbedömningsverktyg har stor betydelse inom P/CVE. Kriminalvårdsförvaltningen, där bland annat säkerhets- och avhoppningsprocesser ingår, kan dra nytta av konsekventa och tillförlitliga bedömningsmetoder. Samtidigt är motverkandet av våldsbejakande extremism även kopplat till samarbete mellan myndigheter och den viktiga roll som fängelser kan spela. Här är samarbete med polisen, informationsutbyte och främjande av forskning intressanta områden.

Den här rapporten fokuserar på olika frågor gällande riskbedömningsprocessen och består av olika avsnitt. Den första delen innehåller en introduktion till riskbedömningsverktyg med fokus på metodernas syften, begränsningar och fördelar. Den andra delen innehåller tre olika avsnitt: en beskrivning av vanliga verktyg som används i EU-medlemsstaterna och vilket vetenskapligt stöd som finns för dem, en allmän översikt över utbildningar i Europa samt framtidsutsikter.

Riskbedömningsverktygens syften, fördelar och begränsningar

Syftet med detta avsnitt är att beskriva och redogöra för riskbedömningsprocessens konkreta mål samt fördelar och begränsningar. Det ger en allmän översikt med fokus på befintliga metoder.

För det första finns det en stark koppling mellan hur verktygen fungerar idag och inom vilka ramverk de har utformats och implementerats. Aktörer och forskare har utgått från **fyra huvudsakliga metoder** vid genomförandet av individuella (våldsrelaterade) riksbedömningar: ostrukturerad kliniskt bedömning, den aktuariella metoden, strukturerad professionell bedömning (SPB) och frågeformulär för egenbedömning. Idag betraktas SPB allmänt som en bra bedömningsmetod ⁽⁴⁾, och det har dessutom ansetts vara den bästa metoden för bedömning av våldsbejakande extremistiska förövare ⁽⁵⁾. Den erbjuder en flexibel metodologi och lägger stor vikt vid bedömarens roll, eftersom denna i slutändan ansvarar för att tolka de dynamiska faktorer som ingår i och bedöms av verktyget. SPB möjliggör en systematisk utvärdering som bör vara evidensbaserad, eftersom de flesta faktorerna kan kopplas empiriskt till extremistiska beteenden.

Andra tillvägagångssätt, till exempel aktuariella och/eller kliniska metoder, har betydande brister. Borum påpekar att "en helt och hållet mekanisk aktuariell metod förefaller opraktisk, om inte annat eftersom utfallshändelserna är så sällsynta att kvantitativa uppskattningar av sannolikheten i enskilda fall vore högst instabila och osäkra, i bästa fall" ⁽⁶⁾. Å andra sidan anser han att en helt och hållet klinisk och ostrukturerad metod inte heller vore önskvärd "eftersom den skulle påverkas av partiskheten och begränsningarna hos mänskliga bedömningar, vilket tidigare har varit ett problem för den här typen av utvärderingar och gjort dem inkonsekventa, felaktiga och otydliga".

Om vi fokuserar på SPB och indikatorer för riskbedömningsverktyg är det viktigt att lyfta fram **dynamik** som ett grundläggande begrepp. Det är alltså inte särskilt meningsfullt att se risk som något som är statistiskt över tid. Faktorer som attityder, beteenden, känslor och ideologi kan förändras under fängelsevistelsen, vilket

⁽³⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikalisering, *Developing, Implementing and Using*, s. 3.

⁽⁴⁾ Hart & Logan, *Formulation of violence risk*, s. 83–106; Logan & Lloyd, *Violent extremism: A comparison of approaches*, s. 3.

⁽⁵⁾ Monahan, *The individual risk assessment of terrorism*, s. 520–524.

⁽⁶⁾ Borum, *Assessing risk for terrorism involvement*, s. 63–87.

verktygen måste ta hänsyn till. Verktygens innehåll och egenskaper analyseras i kommande avsnitt av rapporten.

De vanligaste **målen** med de befintliga verktygen kan kortfattat beskrivas på följande sätt:

- informationsutbyte mellan olika institutioner/myndigheter (till exempel polismyndighet, underrättelsetjänst och kriminalvårds- och skyddstillsynsförvaltning)
- att upptäcka risknivåer som skulle kunna leda till riskfyllt beteende i framtiden, under förutsättning att det finns externa utlösande faktorer
- att identifiera mål som skulle kunna gynna och vägleda kriminalvårdande åtgärder, till exempel avhopparsinsatser, fördelning, klassificering, placering och isolering, bland annat i syfte att undvika rekrytering
- att främja forskning, både inom och utanför fängelseområdet, för att öka kunskapen om radikaliseringsprocesser.

Det finns vissa faktorer som man måste ha i åtanke när man redogör för fördelarna och nackdelarna med verktygen. För det första bör det klargöras att verktyg aldrig kan ersätta en mänsklig bedömning, och för det andra måste all information som inhämtas genom bedömningen ses som föränderlig över tid. Dessutom är riskuppskattning inte en process med matematisk precision. Några av fördelarna och begränsningarna beskrivs nedan.

Fördelar:

- De tillhandahåller systematisk information till personal, oavsett var de arbetar (fängelse, skyddstillsyn, polis, underrättelsetjänst osv.). Verktygen ger fördjupad kunskap om individen.
- Riskuppskattning underlättar beslutsprocesser i fängelsesammanhang gällande omplacering, klassificering och andra åtgärder som syftar till att hantera förbrytare på ett effektivt sätt.
- Riskbedömning kan även bidra till att identifiera konkreta mål för intervention/rehabilitering. Modeller som risk-behov-responsivitet innehåller exempelvis tydliga referenser till risknivå som ett kriterium för att avgöra hur kraftfulla insatser som behövs.
- Riskbedömningsverktyg kan enkelt implementeras i fängelsesammanhang, tack vare den strukturerade miljön och det stora antalet tillgängliga förbrytare. Det finns också en stor mängd användbar information att tillgå under perioden efter brottsligheten: hälsoundersökningar, intervjuer, iakttagelser från fängelsepersonal osv.

Begränsningar:

- Verktyget kan aldrig tillhandahålla en matematisk riskuppskattning, och en mänsklig bedömning är nödvändig för att förstå olika faktorer och vad de innebär. Verktyg kan aldrig förutsäga vem som blir terrorist eller vem som begår skadliga handlingar efter att ha avtjänat sitt straff.
- Verktygen är beroende av korrekt information. Annars kan uppskattningarna bygga på subjektiva kriterier. Viss information som behövs kanske inte är känd och/eller inte tillgänglig.
- Som Logan ⁽⁷⁾ nämner: "SPB-bedömningar förutsätter rimliga förkunskaper om riskbedömningar och våldsrelaterad litteratur samt lämplig utbildning för att säkerställa förståelse för alla aspekter av det specifika verktyget". Här måste det nämnas att strukturerad utbildning bara i vissa fall finns tillgänglig, och att den behöver vidareutvecklas.
- Det finns ingen enighet kring terminologi. Detta visar de många skillnaderna mellan definitioner och begrepp som används i litteratur om våldsbejakande extremism och terrorism.
- I de flesta fall finns inga strukturerade kommunikationskanaler och samarbetet mellan myndigheter behöver utvecklas. Detta försvårar utbytet av data och information.

(7) Logan, Reporting Structured Professional Judgement, s. 82–93.

- Det finns flera skillnader i hur kriminalvårdstjänster fungerar. Dessutom har inte alla EU-medlemsstater lika stora problem med extremism och särskilda behov. Det innebär att kunskapen om risker och riskbedömningar skiljer sig åt.
- En del av kritiken handlar om att det ofta råder brist på publicerade empiriska bevis som stöder verktygets validitet. De flesta är dock överens om svårigheterna som detta innebär, vilka leder till skilda metoder som varken är validerade eller grundade på empiri.

Slutligen, **inom vilka områden bör verktygen användas?** Detta är en relevant fråga som rör såväl verktygens användbarhet som begränsningar. Även om den här rapporten främst fokuserar på verktyg som implementeras i fängelser, är det nödvändigt att ha andra sammanhang och vanliga användningsområden i åtanke, till exempel inom polis- och/eller säkerhetsområdet. Verktygens potential behöver alltså redogöras för på ett bredare sätt, eftersom de kan vara användbara inom fler miljöer än bara i fängelser. Faktum är att vissa av verktygen som tas upp i rapporten ofta används av polisen, och det behöver lyftas fram för att kunna ge en heltäckande bild av riskbedömningarna.

Fängelsemiljön

Användningen av riskbedömningsverktyg inom fängelsemiljöer syftar ofta till att upptäcka radikaliseringsprocesser. Att upptäcka detta, särskilt om det sker tidigt under radikaliseringsprocessen, verkar nödvändigt för att hindra individer från att bli ännu mer involverade i extremism. Detta är kopplat till uppfattningen om prevention som verktygens främsta syfte.

Med tanke på att fängelser är en specifik miljö, bör riskbedömningar bidra till "att undvika blinda fläckar och hitta gemensam grund inom beslutsprocesserna"⁽⁸⁾, både när det gäller säkerhetsmässiga och psykosociala insatser, genom att identifiera viktiga mål för till exempel avhoppningsprocesser. Det är dock viktigt att inte blanda ihop extremism med personer som har upptäckt sin tro eller börjat utöva den. **Felaktig positiv identifiering** och godtyckliga slutsatser måste självklart undvikas. Här finns en tydlig koppling till användningen av tillförlitliga riskfaktorer istället för allt för förenklade faktorer. Felaktig positiv identifiering leder alltid till orättvis och potentiellt stigmatiserande behandling av dem som bedöms på felaktiga grunder, vilket påverkar avhoppningsprocessen negativt.

Dessutom, med tanke på hur dynamiska risker och radikaliseringsprocesser är, bör inte riskbedömningsverktyg användas för att kategorisera interner på ett statiskt och/eller oflexibelt sätt. Risker förändras och radikalisering följer inte alltid samma utvecklingskurva. Därför måste bedömningar uppdateras, och "**principen om flera kontroller**"⁽⁹⁾ har föreslagits som en nödvändig arbetsmetod inom detta område.

Analyser av verktygens begränsningar leder till diskussioner om möjligheten att ställa prognoser. Här bör det klargöras redan från början att det **inte är möjligt att ställa matematiska prognoser**. Den "probabilistiska metoden" verkar vara vedertagen: verktyg är inte utformade för att tillhandahålla exakta uppskattningar, utan för att ge information om riskfaktorer som skulle kunna leda till vissa beteenden under vissa förutsättningar. Utöver detta kan två risker urskiljas: risken för samhället i stort, där kontextuella och sociala faktorer har stor betydelse, och risken i fängelser, där rekrytering och våldsamt beteende är några av orosfaktorerna.

Slutligen är det viktigt att nämna **tolkningen av resultatet**. Verktyg implementeras för att ge användbar, dynamisk och praktisk information som ska tolkas med försiktighet, inte för att "döma" individer genom att betrakta vissa idéer som kriminella. I EU:s medlemsstater sitter man i fängelse för att man har begått brott. Ideologi och extrema idéer måste beaktas. Det är intressanta faktorer vid studier om extremism, men de räcker inte till för att avgöra om någon är terrorist eller om det föreligger en hög och tydlig risk.

⁽⁸⁾ Schwarzl, Final Paper, s. 2.

⁽⁹⁾ Ibid.

Övriga sammanhang

Verktygens användning och begränsningar utanför fängelsemiljön beskrivs också kortfattat. Några intressanta områden gällande detta nämns nedan:

- **Juridisk tillämpning:** riskbedömningsverktyg eller screeningverktyg (vanligtvis mindre omfattande) har rekommenderats för att upptäcka om häktade personer uppvisar problematiska ideologiska element eller beteenden. Däremot "bör verktyg aldrig användas för att fastställa en dom" ⁽¹⁰⁾.
- **Polisiär tillämpning:** informationsutbyte mellan polismyndigheter och externa parter (till exempel underrättelsetjänst) har diskuterats ingående de senaste åren. Här är det intressant hur information om risker kan underlätta övervakningen av individer ute i samhället efter avtjänat fängelsestraff. Rapporten omfattar faktiskt två verktyg som har utformats för polisens forskning om/arbete mot islamistisk extremism: IR46 och RADAR-iTE.
- **Tillämpning inom skyddstillsyn:** riskbedömningsverktyg av screeningtyp och periodvisa bedömningar i allmänhet (intervjuer med familjer, socialsekreterare osv.) kan underlätta återanpassningen i samhället och förebygga ytterligare extremism.
- **Forskningstillämpning:** universitet, forskare, experter och icke-statliga aktörer har visat intresse för radikaliseringsstudier och skulle kunna bidra till utvecklingen av förbättrade metoder. Här bör dataskydd, etiska standarder och tydliga procedurer tydliggöras.

Del B – Riskbedömning i Europa idag

Olika typer av riskbedömningar som för närvarande används i EU

De vanligaste verktygen som används i Europa

Idag används flera olika bedömningsverktyg runt om i Europa för att beräkna hur stor risken är att vissa individer begår våldsamma extremistiska dåd, både i fängelsemiljön och i samhället i stort. Verktygen i rapporten har huvudsakligen valts ut utifrån hur omfattande användningen av dem är. Det vetenskapliga stödet för vissa av dem har också tagits med i beräkningen.

I nästa avsnitt analyseras således följande riskbedömningsverktyg: VERA-2R, ERG22+, RRAP, IR46 och RADAR-iTE.

Bedömningsverktygens egenskaper och funktioner

I detta avsnitt beskrivs följande aspekter för vart och ett av de utvalda verktygen: hur det utvecklades, vad det har för syften, vilken dess målgrupp är, hur dess huvudsakliga egenskaper och struktur ser ut, vem som är ansvarig för att genomföra bedömningen samt vilka slutanvändarna är.

Violent Extremist Risk Assessment 2 Revised (VERA-2R)

Ursprung

VERA-2R är den förbättrade versionen av det ursprungliga verktyget Violent Extremist Risk Assessment (VERA), ett kanadensiskt verktyg som först publicerades 2009 och som utvecklats av oberoende forskare (Pressman och Flockton). Det var det första verktyget som utformades specifikt för att bedöma risken för

⁽¹⁰⁾ Schwarzl, Final Paper, s. 3.

våldsbejakande extremism⁽¹¹⁾ och används av flera EU-länder, till exempel Nederländerna, Belgien och Finland.

Verktygets syften

VERA-2R:s främsta syfte är att utvärdera risken för att en individ radikaliserar in i våldsbejakande extremism. Det kan även användas för att få information om sannolikheten för våldsamma extremistdåd och hur de kan förhindras, för att underlätta intervention och för att övervaka effekten.

Målgrupp

VERA-2R fokuserar på alla slags våldsbejakande extremister, både unga och vuxna, som drivs av religiösa, sociala eller politiska ideologier, före eller efter att brott har begåtts och inom alla rättsliga områden (fängelse/skyddstillsyn, rättspsykiatri, polis, underrättelse osv.).⁽¹²⁾

Huvudsakliga egenskaper och struktur

VERA-2R är ett SPB-verktyg som omfattar 34 indikatorer vilka kategoriseras in i fem områden (trosuppfattningar, attityder och ideologi, socialt sammanhang och avsikt, historik, handling och förmåga, drivkraft och motivation samt skyddande/förmildrande indikatorer) med 11 ytterligare faktorer indelade i tre andra områden (kriminellt förflutet, personlig bakgrund och psykiska störningar).⁽¹³⁾

Verktygets bedömare måste göra två typer av bedömningar. Först måste de avgöra huruvida en indikator förekommer hos den undersökta personen och uppskatta faktornas allvarlighetsgrad (hög, medelhög eller låg). Därför har alla indikatorer tydligt formulerade kriterier för alla tre svårighetsgrader, och bedömaren har tillgång till vägledande frågor. Därefter måste bedömarna inkludera svaren i en slutgiltig bedömning, som visar hur stor risken för våld är hos individen i fråga.⁽¹⁴⁾

Bedömarens slutgiltiga professionella bedömning utgår inte bara från en samlad numerisk poäng, utan tar även hänsyn till alla tillgängliga uppgifter och data gällande risk- och skyddsindikatorer samt miljön som den undersökta individen befinner sig i.⁽¹⁵⁾ När det inte är möjligt att intervjua individen i fråga, kan bedömningen bygga på enbart bidragande information (psykologiska utvärderingar, övervakningsuppgifter, juridiska dokument osv.).⁽¹⁶⁾

Risk- och skyddsindikatorerna som ingår i verktyget anses vara dynamiska och föränderliga över tid, och därför krävs upprepade mätningar. Övervakningen gör det möjligt att fastställa en utvecklingskurva för riskerna, vilket ses som avgörande för att kunna bedöma om risken ökar eller minskar på individnivå.⁽¹⁷⁾

Bedömare

Verktygets bedömare ska helst vara personal på centrala straffrättsliga och brottsbekämpande myndigheter (psykologer, psykiatriker osv.) eller säkerhets- och underrättelseanalytiker med erfarenhet av att göra individuella bedömningar.⁽¹⁸⁾

Verktygets slutanvändare

VERA-2R används för närvarande av och är implementerat i det straffrättsliga systemet (polismyndigheter, högsäkerhetsanstalter, specialiserade skyddstillsynstjänster osv.) i vissa EU-medlemsstater.⁽¹⁹⁾

Viktiga resultat från vetenskapliga granskningar

En oberoende studie som genomfördes av Beardsley och Beech 2013 visade att VERA-2R-riskfaktorerna kan tillämpas med samma grad av precision på såväl ensamagerande gärningspersoner som medlemmar i extremistgrupper, oavsett vilka ideologiska motiv de har. I samma studie betonades även vikten av

⁽¹¹⁾ Dean & Pettet, The 3 R's of risk assessment.

⁽¹²⁾ LLoyd, Extremist Risk Assessment, s. 40–41.

⁽¹³⁾ Ibid., s. 42.

⁽¹⁴⁾ Europeiska kommissionen, Violent Extremism Risk Assessment.

⁽¹⁵⁾ LLoyd, Extremist Risk Assessment, s. 40.

⁽¹⁶⁾ Ibid., s. 42.

⁽¹⁷⁾ Europeiska kommissionen, Violent Extremism Risk Assessment.

⁽¹⁸⁾ LLoyd, Extremist Risk Assessment, s. 43.

⁽¹⁹⁾ Heide et al., The Practitioner's Guide, s. 16.

verktygets skyddsfaktorer för att identifiera individer som är mindre benägna att utföra terrorhandlingar i framtiden. ⁽²⁰⁾

Van der Heide och Schuurman konstaterade i sin utvärdering av Nederländernas metod för återanpassning av jihadisterna från 2018 att de flesta aktörer inom landets skyddstillsynstjänst, trots att de visade ett stort intresse för VERA-2R, knappt använde verktyget på grund av brist på kompetens och information. ⁽²¹⁾

I en studie från 2018 noterade Herzog-Evans att VERA-2R, jämfört med ER22+, har en komplexare struktur och att det krävs mer hemligstämplad information för att man ska kunna utföra bedömningar. ⁽²²⁾ Lloyd påpekade dock 2019 att den uppdaterade versionen av VERA var mer användarvänlig än den tidigare versionen, med tydligare definitioner och förklaringar av indikatorer. ⁽²³⁾

Extremism Risk Guidelines 22+ (ERG22+)

Ursprung

Verktyget Extreme Risk Guidelines (ERG22+) utvecklades för dåvarande National Offender Management Service (NOMS) i Storbritannien av en grupp forskare (främst Lloyd och Dean). ⁽²⁴⁾ Det skapades med utgångspunkt i både litteratur och verkliga fallstudier och har använts sedan 2011.

Verktygets syften

Det främsta målet med ERG22+ är inte att förutsäga vem som kommer att begå ett extremistbrott, utan att "hantera" risken för sådana brott. ⁽²⁵⁾ Verktyget är alltså avsett att användas som vägledning vid planering av straff, intervention och frigivning för dömda extremistiska förbrytare. ⁽²⁶⁾

Målgrupp

I England och Wales bedöms individer som har dömts för extremistbrott (bland annat islamister, högerextremister, vänsterextremister och djurrättsaktivister) med ERG22+, vanligtvis under straffets första år. ⁽²⁷⁾

Huvudsakliga egenskaper och struktur

ERG22+ är ett SPB-verktyg som omfattar 22 riskindikatorer indelade i tre dimensioner: "engagemang", "avsikt" och "förmåga". Plustecknet i ERG22+ syftar på att bedömaren kan välja att lägga till andra faktorer som anses relevanta. ⁽²⁸⁾ Den tredelade klassificeringen har förklarats ⁽²⁹⁾ med att en person kan vara engagerad men sakna avsikt, eller ha avsikt men sakna förmåga, och så vidare.

Varje indikator får omdömet "förekommer i hög grad", "förekommer delvis" eller "förekommer inte", och poängen registreras i ett sammanfattande protokoll. Verktyget tillhandahåller tydliga anvisningar om hur detta görs. ⁽³⁰⁾

Det är viktigt att nämna att även fast ERG22+ fokuserar på individen, tar det även hänsyn till externa faktorer och omständigheter som kan ha påverkat personens engagemang och/eller deltagande i extremism. ⁽³¹⁾

Bedömaren uppmanas att använda så många informationskällor som möjligt, och individerna som bedöms bjuds in att delta i processen, antingen genom intervjuer eller i skriftlig form. Om de bestämmer sig för att inte medverka genomförs bedömningen med hjälp av bidragande information. De kan dock granska den färdiga bedömningen. Verktygets bedömningsprocess beskrivs därför som "samarbetsbaserad" ⁽³²⁾. I bedömningsprocessen ingår en beskrivning av avgörande faktorer för att en person ska engagera sig i

⁽²⁰⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikalisering, Preventing Radicalisation to Terrorism and Violent Extremism, s. 62.

⁽²¹⁾ Heide & Schuurman, *Re-Integratie van Delinquenten*.

⁽²²⁾ Herzog-Evans, *A Comparison*, s. 9–10.

⁽²³⁾ Lloyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 43.

⁽²⁴⁾ Herzog-Evans, *A Comparison*, s. 7.

⁽²⁵⁾ Lloyd & Dean, *ERG22+ structured*, s. 6, s. 8.

⁽²⁶⁾ Lloyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 17.

⁽²⁷⁾ *Ibid.*, s. 13, s. 18.

⁽²⁸⁾ Lloyd & Dean, *The Development*, s. 40.

⁽²⁹⁾ Herzog-Evans, *A Comparison*, s. 9.

⁽³⁰⁾ Lloyd & Dean, *The Development*, s. 47.

⁽³¹⁾ Lloyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 13.

⁽³²⁾ Lloyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 16.

extremism, och brottet i fråga, en fallbeskrivning, en utvärdering av risker och behov samt vägledning till hur man hanterar risker och riktar interventionsåtgärder på ett lämpligt sätt. ⁽³³⁾

De flesta av verktygets riskfaktorer är dynamiska, så nya bedömningar måste genomföras regelbundet för att ta reda på om någon utveckling eller förändring skett, i syfte att därefter fatta beslut om risk- och straffhantering. ⁽³⁴⁾

ERG22+ innehåller ett screeningverktyg som kan användas för sårbara förbrytare som inte har dömts för terrorbrott men som bedöms löpa risk att radikaliseras. Med den mer kortfattade versionen av ERG22+ kan man avgöra om en fullständig bedömning behövs. ⁽³⁵⁾

Bedömare

Helst ska ERG22+ bara användas av rättspsykologer som uppfyller alla kvalifikationer eller erfarna övervakare som är vana vid att använda strukturerade professionella riktlinjer. ⁽³⁶⁾

Verktygets slutanvändare

ERG22+ är allmänt accepterat inom säkerhetsdepartement i England och Wales som övervakar risken för extremism i kriminalvården. Där används verktyget som vägledning i beslut som rör straffplanering, intervention, omplacering, frigivning osv. ⁽³⁷⁾

Viktiga resultat från vetenskapliga granskningar av verktyget

Lloyd och Dean påpekade i en studie från 2015 ⁽³⁸⁾ att ERG används i Storbritannien för att underlätta bedömningar av högerextremistiska förbrytare, djurrättsaktivister, kvinnliga extremister och gängmedlemmar som begår brott genom samarbete. De drog därför slutsatsen att verktyget troligtvis kommer att fortsätta vara användbart vid bedömning av extremistiska yttringar i andra områden i takt med att det geopolitiska läget förändras.

2018 gjorde Herzog-Evans en jämförelse mellan VERA-2R och ERG22+ bland dömda terrorister under skyddstillsyn i Frankrike och lyfte fram ERG22+’s fokus på identitetsfrågor som en drivkraft bakom extremism. Författaren konstaterade även att ERG22+ var bättre lämpat för att bedöma terrorbrottslingar som inte nödvändigtvis har utfört ett extremistiskt våldsdåd. ⁽³⁹⁾

I en ny studie noterade Knudsen att eventuella fördelar med indikatorerna som ingår i ERG22+ bygger på att de enbart används av de bedömare och för de tillämpningar och målgrupper som de ursprungligen utformades för. Hon varnade för att det kan vara problematiskt om verktyget används för brottslingar som inte är terrorister, eller av endast en bedömare (psykolog eller psykiater) som inte har rätt utbildning. ⁽⁴⁰⁾

I en studie från 2019 ⁽⁴¹⁾ undersökte Powis, Randhawa och Bishopp de strukturella egenskaperna hos ERG22+ som en del i en valideringsprocess. Totalt ingick 171 bedömningar som gjorts med ERG22+ i analysen, vilken kom fram till att verktyget var effektivt för att bedöma risker och formulera behov hos våldsbejakande extremistiska förövare. Analysen föreslog fem differentieringsområden: Identitet och extern påverkan, motivation och ideologi, förmåga, kriminalitet, status samt personligt inflytande. Två faktorer (psykisk hälsa och spänning samt gemenskap och äventyr) visade sig dock vara tvetydiga och kunde inte sorteras in i något av de ovannämnda områdena. I studien framkom även att ERG22+ hade bra övergripande enhetlighet men bristande enhetlighet inom vissa områden, särskilt områden med få punkter. Det påpekades att studien omfattades av en rad begränsningar: bara islamistiska extremister ingick i analysen och det var få kvinnor som deltog.

⁽³³⁾ LLoyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 15.

⁽³⁴⁾ *Ibid.*

⁽³⁵⁾ Cornwall & Molenkamp, *Developing, Implementing and Using*, s. 6.

⁽³⁶⁾ Lloyd & Dean, *ERG22+ structured*, s. 22.

⁽³⁷⁾ Lloyd & Dean, *The Development*, s. 49.

⁽³⁸⁾ *Ibid.*, s. 51.

⁽³⁹⁾ Herzog-Evans, *A Comparison*, s. 9–10.

⁽⁴⁰⁾ Knudsen, *Measuring radicalisation*.

⁽⁴¹⁾ Powis et al., *An Examination of the Structural Properties*, s. 1.

Radicalisation Risk Assessment in Prisons (RRAP)

Ursprung

Verktögsuppsättningen Radicalisation Risk Assessment in Prisons (RRAP) har utvecklats sedan 2015 som en del i Europeiska kommissionens projekt för att motverka radikaliserings i fängelser. ⁽⁴²⁾ Det är ett resultat av gränsöverskridande samarbete mellan den akademiska världen, privatfinansierad forskning samt representanter och personal inom kriminalvården. ⁽⁴³⁾

Verktögets syften

RRAP syftar till att tillhandahålla en utförlig utvärdering av sårbarheter och risken för radikaliserings hos interner ⁽⁴⁴⁾, så att fängelsepersonal kan agera i specifika situationer ⁽⁴⁵⁾.

Målgrupp

RRAP fokuserar på individer i den allmänna fängelsemiljön som är mottagliga för radikaliserings eller som uppvisar tecken på radikaliserings. ⁽⁴⁶⁾ Verktöget är alltså inte avsett att användas för interner som är dömda för extremistrelaterat våld eller terrorbrott eller för deltagande i en terrororganisation. ⁽⁴⁷⁾ Det är också viktigt att nämna att verktöget riktar in sig på alla typer av extremism. ⁽⁴⁸⁾

Huvudsakliga egenskaper och struktur

RRAP består av en uppsättning riskbedömningsverktyg för fängelsepersonal på olika befattningsnivåer. ⁽⁴⁹⁾ Det första verktöget, "helikopterperspektiv", är avsett att samla in information från kriminalvårdschefer och/eller -administratörer och tar hänsyn till situationsrelaterade faktorerens betydelse för radikaliseringsprocessen. ⁽⁵⁰⁾

Det andra verktöget, "riktlinjer för beteendemässig observation i frontlinjen", hjälper personal som arbetar direkt med människor (kriminalvårdare, utbildare, lärare, socialsekreterare osv.) att upptäcka beteenden (eller förändringar i beteenden) hos interner som kan tyda på externaliserings av deras kognitiva radikaliserings. ⁽⁵¹⁾

Det tredje verktöget, "individuell screening för radikaliserings", ger en mer specifik bild av riskerna kopplade till den undersökta internen. ⁽⁵²⁾ Det utgår från en SPB-metod och omfattar 39 punkter indelade i 9 områden. Varje områdes "allvarlighetsgrad" bedöms utifrån en femgradig skala som indikerar om risken är låg, medelhög eller hög. Slutligen kategoriserar bedömaren risken och fastställer behovet av intervention. ⁽⁵³⁾

Bedömning

De olika verktögen som ingår i RRAP utgår från uppfattningen hos tre olika grupper: kriminalvårdschefer/-administratörer, frontlinjepersonal och teknisk personal (främst psykologer eller personal med lämplig utbildning för att utföra psykologiska bedömningar). ⁽⁵⁴⁾

Verktögets slutanvändare

RRAP-verktögsuppsättningen har utformats för att hjälpa personal inom fängelsemiljön. ⁽⁵⁵⁾

⁽⁴²⁾ R2PRIS, RRAP.

⁽⁴³⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings, Developing, Implementing and Using, s. 4.

⁽⁴⁴⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings, Preventing Radicalisation to Terrorism and Violent Extremism, s. 11.

⁽⁴⁵⁾ R2PRIS, RRAP.

⁽⁴⁶⁾ Heide et al., The Practitioner's Guide, s. 14.

⁽⁴⁷⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings, Preventing Radicalisation to Terrorism and Violent Extremism, s. 12.

⁽⁴⁸⁾ Cornwall & Molenkamp, Developing, Implementing and Using, s. 4.

⁽⁴⁹⁾ R2PRIS, RRAP.

⁽⁵⁰⁾ Ibid.

⁽⁵¹⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings, Preventing Radicalisation to Terrorism and Violent Extremism, s. 12.

⁽⁵²⁾ R2PRIS, RRAP.

⁽⁵³⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings, Developing, Implementing and Using, s. 5.

⁽⁵⁴⁾ Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings, Preventing Radicalisation to Terrorism and Violent Extremism, s. 11, s. 12.

⁽⁵⁵⁾ Heide et al., The Practitioner's Guide, s. 19.

Islamic Radicalisation Model 46 (IR46)

Ursprung

Islamic Radicalisation Model 46 (IR46) introducerades 2016 av den nederländska polisen i samarbete med försvarsdepartementet och justitie- och säkerhetsministeriet. ⁽⁵⁶⁾ Verktøget utvecklades med utgångspunkt i internationell litteratur, intervjuer med akademiska experter samt fallstudier och uppdateras var tredje år. ⁽⁵⁷⁾

Verktøgets syften

Den nederländska polisen beskriver IR46 som en metod för tidig varning för personal inom säkerhetsområdet. Syftet är att upptäcka tecken på islamistisk extremism hos individer och avgöra i vilken utsträckning någon är "beredd" att utföra våldshandlingar (graden av radikaliserings). ⁽⁵⁸⁾ Verktøgets mål är alltså inte att förutsäga risk utan att bedöma den befintliga risken. För detta ändamål tillhandahåller IR46 en allmän överblick över den tillgängliga informationen om en individ ⁽⁵⁹⁾, som personal kan använda för att bedöma om det finns anledning till oro och, i så fall, vidta lämpliga åtgärder ⁽⁶⁰⁾.

Målgrupp

IR46 används innan brott har begåtts. Det fokuserar på individer (12 år och äldre) i den allmänna befolkningen och är inriktat specifikt på islamistisk radikaliserings. ^(61, 62)

Huvudsakliga egenskaper och struktur

Verktøget använder sig av en SPB-metod och består av fyra faser (preliminär fas, socialt utanförskap, jihadisering och jihadism/extremism) med 46 indikatorer indelade i två axlar: Den undersöka personens "ideologi" och "sociala sammanhang". ⁽⁶³⁾ De två axlarna fungerar parallellt och, beroende på det specifika fallet, är antingen de "ideologiskt kopplade indikatorerna" eller de "socialt betingade faktorerna" mer uttalade. ⁽⁶⁴⁾

Tabell 1: Resultatutfall – IR46

	Ideologi	Socialt sammanhang
Faser	Jihadism/extremism	
	Jihadisering	
	Socialt utanförskap	
	Preliminär fas	

Modellen omfattar ett obegränsat antal skyddsfaktorer ⁽⁶⁵⁾, och bedömaren kan även lägga till fallspecifika faktorer i utvärderingen när det anses lämpligt. ⁽⁶⁶⁾

⁽⁵⁶⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 14.

⁽⁵⁷⁾ LLOYD, *Extremist Risk Assessment*, s. 19.

⁽⁵⁸⁾ Politie Nederland, *Islamitisch*.

⁽⁵⁹⁾ LLOYD, *Extremist Risk Assessment*, s. 19.

⁽⁶⁰⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 16, s. 18.

⁽⁶¹⁾ Politie Nederland, *Islamitisch*.

⁽⁶²⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 16.

⁽⁶³⁾ LLOYD, *Extremist Risk Assessment*, s. 15.

⁽⁶⁴⁾ *Ibid.*, s. 20.

⁽⁶⁵⁾ *Ibid.*

⁽⁶⁶⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 15.

IR46 förlitar sig inte enbart på objektiva data, utan kan även ta hänsyn till information som utgår från en polis "magkänsla".⁽⁶⁷⁾ Det är viktigt att notera att verktyget inte har något krav på minsta mängd information⁽⁶⁸⁾. Mer information kan leda till att fler faktorer identifieras, men fler faktorer innebär inte nödvändigtvis en högre grad av extremism. Faktorerna motsvarar antingen graden av radikaliserings eller i vilken fas individen befinner sig.⁽⁶⁹⁾

Alla indikatorer ses som dynamiska och föränderliga över tid. Faktum är att verktygets validitet bland annat beror på hur ofta nya bedömningar genomförs.⁽⁷⁰⁾ Därför rekommenderas IR46 användas som en del i en kontinuerlig sektorsövergripande strategi för övervakning och korrigerande åtgärder.⁽⁷¹⁾

Bedömare

Bedömarna ska helst vara erfaren personal inom polis, underrättelsetjänst eller skyddstillsyns-/fängelseväsendet med analytisk kompetens och fullständig tillgång till information på högsta nivå.⁽⁷²⁾

Verktygets slutanvändare

IR46 hjälper polis, underrättelsetjänst och så kallade vårdgivare (organisationer som arbetar nära personer som misstänks för radikaliserings) att upptäcka tecken på islamistisk extremism i ett tidigt skede.⁽⁷³⁾

Viktiga resultat från granskningar av verktyget

I en rapport från 2019 om olika ramverk för bedömning av extremistvåld konstaterar Monica Lloyd att IR46 har vissa fördelar. Bland annat är det användbart för brottsbekämpande personal som övervakar risken för radikaliserings i samhället. Det är även användarvänligt och betydelsefullt för berörda parter. Bland begränsningarna nämns att verktyget endast fokuserar på bedömningar av islamistisk extremism, att det är utformat specifikt för bedömningar innan brott har begåtts och att brottslingen inte ingår i bedömningsprocessen.⁽⁷⁴⁾

RADAR-iTE (mönsterigenkännande analys av potentiellt destruktiva förövare för att bedöma akut risk – islamistisk terrorism)

Ursprung

RADAR-iTE är ett bedömningsverktyg som har skapats genom ett samarbete mellan den tyska federala kriminalpolisen (BKA) och akademiker vid universitetet i Konstanz.⁽⁷⁵⁾ Det har använts i Tyskland sedan 2017.

Verktygets syften

Verktyget är avsett att identifiera extremistiska islamister som är benägna att ägna sig åt våldsamt beteende. Vissa har kallat instrumentet ett "prognostiskt polissystem" för jihadister⁽⁷⁶⁾.

Målgrupp

RADAR-iTE fokuserar främst på personer som redan anses utgöra en väldigt hög risk (välkända terrorister, bland annat jihadister som återvänder från Irak och Syrien) och därefter frihetsberövade salafister som är nära slutet på sitt fängelsestraff.⁽⁷⁷⁾

⁽⁶⁷⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 15.

⁽⁶⁸⁾ Ibid., s. 20.

⁽⁶⁹⁾ LLoyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 20.

⁽⁷⁰⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 21.

⁽⁷¹⁾ LLoyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 21.

⁽⁷²⁾ Ibid.

⁽⁷³⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 14.

⁽⁷⁴⁾ LLoyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 22.

⁽⁷⁵⁾ Bundeskriminalamt, *Presseinformation: Neues Instrument*.

⁽⁷⁶⁾ Flade, Germany's risk assessment tool.

⁽⁷⁷⁾ Ibid.

Huvudsakliga egenskaper och struktur

Verktyget finns nu i en uppdaterad version (RADAR-iTE 2.0) och möjliggör en i hög grad standardiserad riskbedömningsprocess av individer genom en kvantitativ och kvalitativ uppskattning. ⁽⁷⁸⁾

Bedömningsprocessen genomförs i två faser. Under den första fasen samlar den ansvariga polisen in all tillgänglig information om den extremistiska individen. Den andra fasen går ut på att fylla i ett frågeformulär (73 frågor) om jihadisterna, med svarsalternativen "ja", "nej" eller "okänt". Det omfattar frågor om personliga och sociala livshändelser och socialt nätverk samt bevis för resor med jihadistmotiv, våldshistorik osv. ⁽⁷⁹⁾ Frågorna tar även hänsyn till faktorer som kan tyda på minskad risk ⁽⁸⁰⁾, till exempel: Samarbetar den undersöka personen med brottsbekämpande myndigheter? Och har personen kontakter utanför den salafistiska gruppen?

Utifrån resultaten klassificerar RADAR-iTE individer i en av två riskkategorier för extremistisk salafism: "medelhög" och "hög". Klassificeringen används för att avgöra behovet av intervention och för att fastställa tidpunkten för nya uppföljningsbedömningar, beroende på om personen anses vara en fara eller en relevant risk. ⁽⁸¹⁾

Det är dock viktigt att påpeka att det inte räcker att en person klassificeras som "hög risk" för att åtgärder ska påbörjas. Istället gör polisen en bedömning från fall till fall i ett andra steg, enligt ramverket [RISKANT](#) (*riskanalys av personer med benägenhet att utföra handlingar med islamistiska motiv*). RISKANT utvecklades mellan 2017 och 2020 och ger råd om specialanpassade åtgärder för de problem som har identifierats hos högriskindivider. ⁽⁸²⁾

RADAR-iTE använder sig av all tillgänglig information om en individs liv, och baserar analysen på den misstänkta "observerbara beteende" snarare än personens religiösa vanor eller ideologi, vilket kanske inte har så stor betydelse för vissa farliga personer som utreds. ⁽⁸³⁾

Bedömare

Sedan 2017 utbildar BKA polismyndigheter runt om i landet i hur man använder RADAR-iTE. Utbildade poliser ansvarar för att genomföra bedömningen.

Verktygets slutanvändare

Verktyget används för närvarande av polismyndigheter i Tyskland och anses vara det första nationella bedömningsverktyget för militanta salafister som är kända av den tyska polisen. ⁽⁸⁴⁾

Viktiga resultat från granskningar av verktyget

2018 konstaterade Itälunni och Frisk ⁽⁸⁵⁾ att RADAR-iTE visade stor potential när det gällde att minska kommunikationsklyftorna mellan myndigheter i Tysklands 16 förbundsländer med sinsemellan olika lagstiftning. Nyligen genomfördes också en undersökning av RADAR-iTE vid Laurea-universitetet i Finland i syfte att introducera ett instruktionskort som kan användas vid utbildningen av polischefer och den övriga poliskåren. Kortet är utformat för personer som använder verktyget för första gången eller som handlägger sitt första ärende och behöver påminnelser och råd om hur det används. ⁽⁸⁶⁾

⁽⁷⁸⁾ Ambos, The terrorist.

⁽⁷⁹⁾ Itälunni & Frisk, Creating an instruction.

⁽⁸⁰⁾ Bundeskriminalamt, *Presseinformation: Neues Instrument*.

⁽⁸¹⁾ Itälunni & Frisk, Creating an instruction.

⁽⁸²⁾ Ambos, The terrorist.

⁽⁸³⁾ Bundeskriminalamt, *Presseinformation: Neues Instrument*.

⁽⁸⁴⁾ Flade, *So funktioniert*.

⁽⁸⁵⁾ Itälunni & Frisk, Creating an instruction.

⁽⁸⁶⁾ Itälunni, Development of the RADAR-iTE instruction card.

Huvudsakliga skillnader mellan verktygen

Utgångspunkt för verktygens utveckling

Medan VERA-2R och RRAP framför allt utvecklades utifrån då tillgänglig litteratur, bygger ERG22+ och IR46 på både litteratur och fallstudier. Vid utvecklingen av RADAR-iTE beaktades vissa befintliga riskbedömningsverktyg som fokuserar på våldsamma brottslingar.

Verktygets syften

Det huvudsakliga målet med såväl VERA-2R som ERG22+ är att hantera risker genom att bedöma personer som löper risk att ägna sig åt våldsamt beteende. Det gör det möjligt att planera straff, främja effektiva och riktade insatser samt övervaka resultatet.^(87, 88) Det huvudsakliga syftet med RRAP är däremot att utvärdera graden av sårbarhet och risken för radikaliserings hos interner i den allmänna fängelsemiljön.^(89, 90)

Både IR46 och RADAR-iTE hjälper personal inom säkerhetsområdet att känna igen individer som uppvisar tecken på islamistisk extremism och är benägna att begå våldsbrott. Genom att bedöma risken för detta gör verktygen det möjligt för personalen att vidta lämpliga åtgärder.

Målgrupp

Medan VERA-2R och ERG22+ riktar in sig på individer som är dömda för terrorrelaterade brott, och RADAR-iTE främst fokuserar på personer som redan anses utgöra en väldigt stor risk (välkända terrorister och frihetsberövade salafister)⁽⁹¹⁾, fokuserar RRAP på interner som är mottagliga för radikaliserings. IR46 riktar in sig på individer i den allmänna befolkningen som visar tecken på radikaliserings.⁽⁹²⁾

Å andra sidan fokuserar VERA-2R, ERG22+ och RRAP på alla former av extremism, oavsett vilken typ av ideologiskt motiv det handlar om (religiöst, politiskt eller socialt), medan IR46 och RADAR-iTE är specifikt utformade för islamistisk extremism.

Det har även påpekats^(93, 94) att målgruppen för ERG22+ är personer som ägnar sig åt extremism på en lägre nivå, vilket inte nödvändigtvis handlar om delaktighet i en egentlig terrorattack, medan VERA-2R fokuserar på "klassiska" terrordåd på en högre nivå.

Huvudsakliga egenskaper och struktur

De fem tidigare analyserade bedömningsverktygen utgår från en SPB-metod. Som förklarades i rapportens första del innebär den här typen av metod att verktygen är strukturerade men ändå har utrymme för en professionell bedömning, vilket möjliggör ett individanpassat och flexibelt tillvägagångssätt.⁽⁹⁵⁾

Samtliga verktyg skiljer sig åt i fråga om hur många riskfaktorer som ingår, och vissa av dem ger uttryckligen bedömaren möjlighet att inkludera andra indikatorer som anses relevanta för processen. Detta är fallet med ERG22+ och IR46.

När det gäller skyddsfaktorer är de specifikt inkluderade i VERA-2R, IR46-modellen innehåller ett obegränsat antal skyddsfaktorer och frågorna i RADAR-iTE tar hänsyn till faktorer som kan tyda på minskad risk. Vid utformningen av ERG ansågs det däremot lämpligare att betrakta frånvaron av riskfaktorer som en skyddsfaktor.⁽⁹⁶⁾

Det är viktigt på att påpeka att även om alla dessa verktyg fokuserar på individer, tar de också hänsyn till situationsrelaterade faktorer (nätverk, personliga kopplingar osv.) som kan ha påverkat deras deltagande i

⁽⁸⁷⁾ Lloyd & Dean, ERG22+ structured, s. 6–8.

⁽⁸⁸⁾ Lloyd, Extremist Risk Assessment, s. 17.

⁽⁸⁹⁾ Heide et al., The Practitioner's Guide, s. 16.

⁽⁹⁰⁾ R2PRIS, RRAP.

⁽⁹¹⁾ Flade, Germany's risk assessment tool.

⁽⁹²⁾ Heide et al., The Practitioner's Guide, s. 16–18.

⁽⁹³⁾ Lloyd & Dean, ERG22+ structured, s. 11.

⁽⁹⁴⁾ Herzog-Evans, A Comparison, s. 12.

⁽⁹⁵⁾ Guy et al., Assessing Risk of Violence.

⁽⁹⁶⁾ Lloyd & Dean, ERG22+ structured, s. 19.

extremism. ⁽⁹⁷⁾ Dessutom omfattar särskilt ERG22+ en fallformuleringsmetod där bedömaren inte bara tar hänsyn till förekomsten av en faktor utan även dess betydelse för brottet i fråga. ⁽⁹⁸⁾

Trots att det förekommer en viss överlappning mellan verktygens olika indikatorer ⁽⁹⁹⁾ fokuserar de huvudsakligen på olika frågor. Medan ideologi är i centrum för VERA-2R, fokuserar ERG22+ mer på identitet ⁽¹⁰⁰⁾, och analysen i RADAR-iTE utgår från den misstänkta sociala bakgrund ⁽¹⁰¹⁾.

Mängden information/informationskvaliteten som krävs för bedömningsprocessen skiljer sig åt mellan olika verktyg, men det är alltid personalen som fyller i informationen snarare än den misstänkta. ⁽¹⁰²⁾ Trots att det rekommenderas att all tillgänglig information om den undersökta individen används för samtliga verktyg kan de faktiskt genomföras utan att personen i fråga intervjuas. ⁽¹⁰³⁾ Det krävs ingen lägsta informationsnivå för att använda IR46, och bedömaren kan även använda information som utgår från "magkänsla".

En sista viktig egenskap som verktygen har gemensamt är det faktum att risk betraktas som något dynamiskt och föränderligt. Därför rekommenderas (eller krävs) ofta nya bedömningar.

Verktygets slutanvändare

Verktygens avsedda användare kan delas in i två huvudkategorier. Å ena sidan har VERA-2R, ERG22+ och RRAP främst utvecklats för att användas av personal inom kriminalvården (VERA-2R kan dock användas inom hela det straffrättsliga systemet). Å andra sidan har både IR46 och RADAR-iTE utformats för att främst underlätta för polis och underrättelsetjänst.

Det har noterats ⁽¹⁰⁴⁾ att det som nästan alla slutanvändare av dessa verktyg har gemensamt är att de vanligtvis är i nära kontakt med individerna som anses riskeras att radikaliseras (ytterligare).

Tabell 2 på nästa sida ger en överblick över de fem utvalda verktygen och belyser deras huvudsakliga egenskaper.

⁽⁹⁷⁾ Lloyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 13.

⁽⁹⁸⁾ Lloyd & Dean, *The Development*, s. 48.

⁽⁹⁹⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 13.

⁽¹⁰⁰⁾ Herzog-Evans, *A Comparison*, s. 14.

⁽¹⁰¹⁾ Bundeskriminalamt, *Presseinformation: Neues Instrument*.

⁽¹⁰²⁾ Heide et al., *The Practitioner's Guide*, s. 20.

⁽¹⁰³⁾ *Ibid.*, s. 21.

⁽¹⁰⁴⁾ *Ibid.*, s. 19.

Tabell 2: Huvudsakliga egenskaper hos riskbedömningsverktyg för våldsbejakande extremism som för närvarande används i Europa

	VERA-2R	ERG22+	RRAP	IR46	RADAR-ITE
Verktygets syften	Att bedöma sannolikheten för våldsamt extremistiskt beteende i syfte att hantera risker	Att bedöma sannolikheten för våldsamt extremistiskt beteende i syfte att hantera risker	Att utvärdera sårbarhetsgraden och risken för extremism för att kunna vidta lämpliga åtgärder	Att känna igen tecken på islamistisk extremism och bedöma benägenheten att utöva våld	Att identifiera islamistiska individer som är benägna att ägna sig åt våldsamt beteende
Målgrupp	Terrorrelaterade förbrytare och extremistiska individer	Individer som har dömts för terrorrelaterad brottslighet	Individer i den allmänna fångelsemiljön som är benägna att ägna sig åt våldsbejakande extremism	Individer i den allmänna befolkningen som uppvisar tecken på extremism	Högriskindivider (välkända terrorister och frihetsberövade salafister)
Typer av radikalism som kan bedömas	Alla typer av extremism	Alla typer av extremism	Alla typer av extremism	Endast islamistisk islamism	Endast islamistisk islamism
Struktur	<ul style="list-style-type: none"> • SPB-metod • 45 indikatorer/8 områden • Skyddsfaktorer räknas uttryckligen in • Betoning på ideologi • Intervju krävs inte • Behov av ny bedömning 	<ul style="list-style-type: none"> • SPB-metod • 22 indikatorer/3 områden • Andra relevanta faktorer kan inkluderas • Frånvaro av faktor analyseras som en skyddsfaktor • Tar hänsyn till faktorns betydelse • Betoning på identitet • Intervju krävs inte • Tillgång till screeningverktyg • Behov av ny bedömning 	<ul style="list-style-type: none"> • En uppsättning verktyg för kriminalvårdschefer/-administratörer, personal i frontlinjen och teknisk personal • Dess "individuella radikaliseringscreening" utgår från en SPB-metod • 39 punkter/9 dimensioner • Behov av ny bedömning 	<ul style="list-style-type: none"> • SPB-metod • 4 faser/46 indikatorer • 2 axlar: Ideologi och socialt sammanhang • Obegränsat antal skyddsindikatorer • Andra ärendespecifika faktorer kan inkluderas • Ingen minsta mängd information krävs • Behov av ny bedömning 	<ul style="list-style-type: none"> • Verktyg med hög grad av standardisering • Frågeformulär: 73 punkter • Omfattar frågor som tyder på minskad risk • Betoning på observerbart beteende hos den misstänkta • Bedömning från fall till fall i ett andra steg enligt ramverket RISKANT • Behov av ny bedömning
Slutanvändare	<ul style="list-style-type: none"> • Personal inom det straffrättsliga systemet • Används i stor uträkning inom EU 	<ul style="list-style-type: none"> • Kriminalvårdspersonal som övervakar extremister • Används i England och Wales 	<ul style="list-style-type: none"> • Kriminalvårdspersonal på olika nivåer • Används av vissa EU-medlemsstater 	<ul style="list-style-type: none"> • Personal inom säkerhetsområdet • Används av den nederländska polisen 	<ul style="list-style-type: none"> • Polis och underrättelsetjänst • Används av den tyska polisen

Möjlighet till utbildning i EU-medlemsstater

Det är inte helt enkelt att jämföra varken användningen av verktyg eller de utbildningar som erbjuds, eftersom behoven och sammanhangen skiljer sig åt mellan EU-medlemsstaterna. Det verkar dock råda stor enighet kring det faktum att personal behöver utbildas för att kunna utföra bedömningar på ett så effektivt och professionellt sätt som möjligt. Med tanke på de många olika metoder som finns i Europa, fokuserar den här rapporten på några förslag i sin helhet med fokus på befintliga initiativ inom området och försöker att ge en översiktsbild med konkreta intressepunkter.

Både VERA-2R och ERG22 tillhandhåller utbildning och licensiering. Personal måste följa en specifik VERA-2R-utbildningskurs för att få manualen eller den officiella VERA-2R-handboken[©]. De får ett certifikat och tillgång till extranätsmiljön på VERA-2R-webbsidan. Den registrerade handboken innehåller beskrivning av den vetenskapliga bakgrunden, riktlinjer om hur man använder verktyget och en fördjupad kunskap om VERA-2R-variablerna. Utbildningskursen å andra sidan går djupare in på forskningsresultat, verktygets grundläggande begrepp och centrala delar av SPB-metoden. Det ingår också några diskussioner om verkliga erfarenheter och implementering, och när utbildningen har slutförts rekommenderas en uppföljningsdag varje år. Fokus ligger på att förstå implementeringsfrågor och skriva rapporter, med exempelformat och ett övningsfall. När det gäller licensiering är VERA-2R upphovsrätts- och varumärkesskyddat i de europeiska länderna (NIFP, nederländska kriminalvården, Nils Duits) och i länder utanför Europa (D. Elaine Pressman). Information om kostnaderna för utbildning och certifiering är inte allmänt tillgänglig.

- Både handledning och utbildning erbjuds för ERG22+ i Storbritannien. Utbildningen tar omkring två dagar och behandlar några relevanta ämnen, till exempel: "kortfattad historik om själva verktyget, viktig litteratur om ämnet, hur riktlinjer ska tillämpas, betydande risker och omständigheter kopplade till extremism, hur analyser översätts till konkreta slutsatser, hur bedömningar rapporteras och, framför allt, övning med tre fallstudier"⁽¹⁰⁵⁾. Utbildningen tillhandahålls enbart av Her Majesty's Prison and Probation Service (HMPPS), vanligtvis till personal inom HMPPS. Efter slutförd utbildning får användaren använda verktygen. Licensiering övervägs och både utbildningslicenser och kommersiella licenser finns tillgängliga.
- I RRAP ingår systematiskt schemalagd utbildning. De specifika verktygen helikopterperspektiv och riktlinjer för beteendemässig observation i frontlinjen kräver två utbildningsdagar och en halv dags onlineutbildning. Efter implementering förväntas även en halv dag ägnas åt övervakning. Slutligen behövs tre dagar för den individuella radikaliseringscreeningen (online och på plats) och två halvdagars övervakningspass efter implementering.
- När det gäller IR46 är utbildningen kortare och tar bara en halv dag. Den omfattar bland annat "bakgrund till modellen, litteraturstudier, fallstudier, jämförelser med andra modeller samt användning av riktlinjer och tolkning av möjliga utfall"⁽¹⁰⁶⁾.
- Även för RADAR-iTE krävs utbildning, vilken fokuserar på tekniska och etiska riktlinjer. Centrala frågor är lagstiftning som ska följas, datainsamlingsprocessen och själva bedömningen. I verktygets utbildning diskuteras de många olika informationskällorna och hur de ska användas i syfte att främja en effektiv procedur som leder till korrekta riskbedömningar. I några avhandlingar har RISKANT-systemet beskrivits som ett användbart ramverk som ger polisen råd om åtgärder som kan vidtas mot vissa individer inom våldsbejakande extremism.

Andra verktyg, även om de inte nämns i den här rapporten, använder sig inte av strukturerad utbildning. Till exempel kräver verktyget Multi-Level Guidelines (MLG Version 2) inte någon särskild utbildning, eftersom man kan lära sig att använda det på en rad olika sätt. Verktyg som IVP (Identifying Vulnerable People) kan komma att införa formell utbildning inom en snar framtid. De många olika tillvägagångssätten stödjer teorin att det inte alltid finns någon formellt utformad utbildning.

Vissa gemensamma aspekter av utbildningarna som erbjuds anges nedan:

⁽¹⁰⁵⁾ LLoyd, *Extremist Risk Assessment*, s. 16.

⁽¹⁰⁶⁾ *Ibid.*, s. 21.

- Utbildningarna är vanligtvis kopplade till användningen av specifika verktyg. Hittills har inga bredare utbildningar som fokuserar på flera verktyg, och deras möjligheter, genomförts.
- Utbildningarna är korta.
- Oftast används SPB som ett ramverk vid utvecklingen av verktyg och när utbildningar anordnas. Kombinationen av både professionell bedömning och empiriska faktorer kopplade till våldsbejakande extremism är en metod som delas av de flesta verktygen och utbildningarna.
- Användningen av fallstudier är en gemensam del av de flesta utbildningarna, liksom övervakning efter implementering och/eller licensiering.

Framtidsutsikter

I den sista delen av rapporten nämns några rekommendationer och områden att utforska i syfte att förbättra användningen av riskbedömningsverktyg.

För det första vore det lämpligt att enas om en **gemensam definition av begrepp som rör våldsbejakande extremism**. Bristen på enighet påverkar inte bara den teoretiska utvecklingen utan även det dagliga professionella arbetet. Det verkar alltså som att verktygen mäter liknande saker och att deras mål överensstämmer, men de bakomliggande begreppen och ramverken skiljer sig ofta åt. Därför är det viktigt att utforska och enas om något slags gemensamt språkbruk, även om verktygen vanligtvis utformas för att passa nationella behov.

För det andra, **vad förväntas verktygen mäta?** Vissa förslag är avsedda att identifiera risknivåer, andra förväntas bedöma risker och dynamiska faktorer och vissa metoder försöker förutsäga sannolikheten för framtida våldshandlingar. De faktiska resultaten och specifika målen bör förtydligas: att bedöma befintliga extremistiska idéer och tankar är en sak, men att försöka förutsäga framtida handlingar med hjälp av strukturerade bedömningar är något annat.

När det gäller **validering av verktygen** är den första frågan vem som ska ansvara för den, eftersom "många utvärderingsstudier har utförts av författaren själv" ⁽¹⁰⁷⁾. Faktum är att, trots att det kan vara svårt att genomföra psykometriska valideringar av verktyg i fängelsemiljöer, har "inga av de befintliga bedömningsverktygen genomgått validering i samma utsträckning som bedömningsverktyg inom andra områden" ⁽¹⁰⁸⁾. Kan det bli aktuellt med validering av befintliga verktyg inom en snar framtid? Vilken roll ska utvecklare spela för valideringsprocesserna? Går det att skärpa metodiken kring verktygen? Om så är fallet, hur kan detta genomföras?

En intressant fråga gällande detta är om faktorer som kan kopplas empiriskt till våldsbejakande extremism ska användas för framtida riskverktyg. En sådan empirisk metod kräver förstas forskning, om inte annat för att få en fördjupad förståelse av faktorerna som direkt kan kopplas till vissa problematiska beteenden. Dessutom, om vi enas om att risk är något dynamiskt och föränderligt, måste verktyg prioritera dynamiska element och faktorer istället för att fokusera på statiska variabler, hur relevanta de än må verka. Förekomsten av skyddsfaktorer bör också tas hänsyn till när det gäller de verktyg som inte redan gör det.

En av den viktigaste diskussionerna kring **riskbedömningsverktyg** handlar om deras potentiella fördelar: **varför behövs dessa verktyg?** Enligt interventionsmodeller som exempelvis risk-behov-responsivitet ⁽¹⁰⁹⁾ bör interventionsprogrammets intensitetsnivå baseras på tidigare riskbedömningar. Därför kan effektiva behandlingar för att minska risken och få individer att ta avstånd från extremistvåld dra nytta av korrekta bedömningar. Programmen måste också rikta in sig på tydliga problemområden (avsaknad av empati, tolerans av våld, antisociala personlighetsdrag osv.). Här kan bedömningar spela en central roll för att tillhandahålla en bild av individens sociala, kognitiva, känslomässiga och beteendemässiga funktioner.

⁽¹⁰⁷⁾ Meloy & Gill, The lone-actor terrorist.

⁽¹⁰⁸⁾ RTI International, Countering Violent Extremism, s. 35.

⁽¹⁰⁹⁾ Andrews & Bonta, The psychology.

I ljuset av det ovannämnda väcks några frågor inför framtiden: Bygger de befintliga programmen på identifiering av konkreta psykiska problemområden? Bedöms risken i syfte att avgöra vilken nivå av interventionsåtgärder som behövs? Utgår de psykologiska förslagen från ändamålsenliga utvärderingar?

Dessutom är det tydligt att alla bedömningar leder till någon typ av beslutsprocess, inte bara när det gäller rehabiliteringsprogram utan även i fråga om fördelning och andra åtgärder inom säkerhetsområdet. Erbjuder befintliga verktyg tillräckligt med korrekt information för att fatta dessa beslut? Och, framför allt, levereras bedömningarna tillräckligt regelbundet för att kunna uppdatera om förändringar?

Slutligen, **hur ser informationsutbytet mellan länder ut?** Vilka resultat och förbättringar delas och diskuteras? Har vi enats om "resultatindikatorer" för att avgöra vad som verkar fungera respektive inte fungera gällande riskbedömningar?

Sammanfattningsvis nämns här några **rekommendationer** och konkreta **framtidssutsikter**:

1. Viss validering av verktygen behövs, om inte annat för att ta reda på vilka begränsningar som finns i olika miljöer (främst fängelser) och målgrupper (våldsbejakande extremister). Även om den vanligaste kritiken handlar om bristen på psykometrisk validering bör även begränsningar gällande detta lyftas fram. En matematisk metodik är inte alltid lämplig vid bedömning och intervention i fängelser. Däremot är det nödvändigt att diskutera och granska verktygens tillförlitlighet mer ingående.
2. Målgrupperna måste tydliggöras: terrorister, radikaliserade interner, sårbara interner, interner som rekryterar andra, interner i riskzonen osv. Det verkar som en bra idé att inte använda ett och samma verktyg för alla profiler. Om man använder samma verktyg måste man separera riskfaktorer och ha olika profiler i åtanke.
3. Några avgörande frågor är vilka yrkesgrupper som ska ansvara för bedömningen, när den ska levereras och vilket syfte verktygen ska ha, något som inte är helt klart för närvarande.
4. Avhoppprogram bör kunna dra nytta av tidigare riskbedömningar. Faktum är att man behöver ta hänsyn till faktorer som risknivåer och kriminogena behov när man genomför interventioner. I detta avseende verkar det saknas koppling mellan utvärderingar och program.
5. De flesta verktyg har implementerats i fängelsemiljöer i flera års tid. Det är dock nödvändigt att ta hänsyn till externa utlösande faktorer och det sociala sammanhang som individen kommer att återvända till i framtiden.
6. Utbildning behövs alltid, om inte annat för att förklara olika typer av bedömningar och deras egenskaper, faktorer och mål. Ansvarig personal måste också specificeras: kriminalvårdschefers, psykologers och/eller säkerhetspersonals roll verkar inte tydligt definierad.
7. Utvecklare, författare och kriminalvårdsadministratörer måste utbyta information med forskare och universitet. På så vis skulle man effektivt kunna förbättra korrektheten och leverera valideringar som är svåra att utföra av enbart kriminalvårdspersonal.
8. Det bör ske ett kontinuerligt informationsutbyte mellan yrkesgrupper. Några frågor att diskutera är vad som verkar fungera respektive inte fungera samt olika verktygs resultat och hur de används. Här fyller RAN eller EuroPris samt välkända europeiska nätverk en viktig funktion.
9. Det finns några praktiska överväganden som är viktiga att ta upp och diskutera. Några relevanta frågor är bland annat hur och när verktygen ska användas, bästa praxis för användning av känslig information, huruvida sådan information förväntas uppdateras och vilket konkret arbete som ska utföras av personal i frontlinjen. Detta är nära förknippat med metoden att ta reda på "vad som verkar fungera" och förtydligandet av avsedda mål.
10. Eftersom våldsbejakande extremism innebär nya problem för alla EU-medlemsstater är det väl värt att diskutera initiativ för att utveckla ett europeiskt riskbedömningsverktyg som kan anpassas till särskilda nationella behov.

Vidare läsning

Här följer några lästips för den som är intresserad av fördjupad kunskap om riksbedömning i fängelser:

- Monahan, J. (2012). The individual risk assessment of terrorism. *Psychology, Public Policy, and Law*, 18(2), 167–205. <https://doi.org/10.1037/a0025792>
- Roberts, K., & Horgan, J. (2008). Risk assessment and the terrorist. *Perspectives on Terrorism*, 2(6), 3–9. <http://www.terrorismanalysts.com/pt/index.php/pot/article/view/38>
- Silke, A. (2014). Risk assessment of terrorist and extremist prisoners. I A. Silke (red.), *Prisons, terrorism and extremism: Critical issues in management, radicalisation and reform* (s. 108–121). Routledge.

Källförteckning

Ambos, K. (28 maj 2020). *The terrorist as a “potentially dangerous person”: The German counterterrorism regime*. Just Security. <https://www.justsecurity.org/70264/the-terrorist-as-a-potentially-dangerous-person-the-german-counterterrorism-regime/>

Andrews, D., & Bonta, J. (2006). *The psychology of criminal conduct* (4:e uppl.). LexisNexis.

Borum, R. (2015). Assessing risk for terrorism involvement. *Journal of Threat Assessment and Management*, 2(2), 63–87. <https://doi.org/10.1037/tam0000043>

Bundeskriminalamt. (2 februari 2017). *Presseinformation: Neues Instrument zur Risikobewertung von potentiellen Gewaltstraftätern RADAR-iTE (regelbasierte Analyse potentiell destruktiver Täter zur Einschätzung des akuten Risikos – islamistischer Terrorismus)*. Bundeskriminalamt. https://www.bka.de/DE/Presse/Listenseite_Pressemitteilungen/2017/Presse2017/170202_Radar.html

Europeiska rådet. (2016). *Draft Council of Europe Handbook for prison and probation services regarding radicalisation and violent extremism*. Directorate General I – Human Rights and Rule of Law. Strasbourg (oktober 2016).

Dean, G., & Pettet, G. (2017). The 3 R’s of risk assessment for violent extremism. *Journal of Forensic Practice*, 19(2), 91–101. <https://doi.org/10.1108/JFP-07-2016-0029>

Europeiska kommissionen. (2016). *Violent Extremism Risk Assessment, version 2-revised (VERA-2R)* Pressman, Rinne, Duits, Flockton (2016). https://ec.europa.eu/home-affairs/node/11702_en

Flade, F. (12 juni 2017). *So funktioniert das Radar für radikale Islamisten*. Welt. <https://www.welt.de/politik/deutschland/plus165451390/So-funktioniert-das-Radar-fuer-radikale-Islamisten.html>

Flade, F. (6 juni 2018). Germany’s risk assessment tool for jihadists. Florian Flade. <https://oijihad.wordpress.com/2018/06/18/germanys-risk-assessment-tool-for-jihadists/>

Guy, L. S., Packer, I. K., & Warnken, W. (2012). Assessing risk of violence using structured professional judgment guidelines. *Journal of Forensic Psychology Practice*, 12(3), 270–283. <https://doi.org/10.1080/15228932.2012.674471>

Hart, S. D., & Logan, C. (2011). Formulation of violence risk using evidence based assessments: The structured professional judgment approach. In P. Sturmey & McMurrin, M. (red.), *Forensic case formulation* (s. 83–106). Wiley Blackwell.

Herrington, V., & Roberts, K. (2012). Risk assessment in counterterrorism. In U. Kumar & Mandal, M. K. (red.), *Countering terrorism: Psychosocial strategies* (s. 282–305). SAGE Publications.

- Herzog-Evans, M. (2018). A comparison of two structured professional judgment tools for violent extremism and their relevance in the French context. *European Journal of Probation*, 10(1), 3–27. <https://doi.org/10.1177/2066220317749140>
- Itälunni, J. (2018). *Development of the RADAR-iTE instruction card for operational and educational purposes*. THESEUS, s. 22–24. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018061213687>
- Itälunni, J., & Frisk, I. (27 november 2018). *Creating an instruction card for RADAR-iTE*. Laurea Journal. <https://journal.laurea.fi/creating-an-instruction-card-for-radar-ite/>
- Knudsen, R. A. (2018). Measuring radicalisation: Risk assessment conceptualisations and practice in England and Wales. *Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression*, 12(1), 37–54. <https://doi.org/10.1080/19434472.2018.1509105>
- Lloyd, M. (11 mars 2019). *Extremist risk assessment: A directory (Full Report)*. Centre for Research and Evidence on Security Threats. <https://crestresearch.ac.uk/resources/extremism-risk-assessment-directory/>
- Lloyd, M., & Dean, C. (2011). *ERG 22+ structured professional guidelines for assessing risk of extremist offending*. Ministry of Justice, England and Wales: National Offender Management Service. Offender Services and Interventions Group [ej kommunicerbar].
- Lloyd, M., & Dean, C. (2015). The development of structured guidelines for assessing risk in extremist offenders. *Journal of Threat Assessment and Management*, 2(1), 40–52. <https://doi.org/10.1037/tam0000035>
- Logan, C. (2017). Reporting structured professional judgement. In S. Brown, Bowen, E. & Prescott, D. (red.), *The forensic psychologist's report writing guide* (s. 82–93). Routledge.
- Logan, C., & Lloyd, M. (2018). Violent extremism: A comparison of approaches to assessing and managing risk. *Legal & Criminological Psychology*, 24(1). <https://doi.org/10.1111/lcrp.12140> (s. 3)
- Meloy, J. R., & Gill, P. (2016). The lone-actor terrorist and the TRAP-18. *Journal of Threat Assessment and Management*, 3(1), 37–52. <https://doi.org/10.1037/tam0000061>
- Monahan, J. (2015). *The individual risk assessment of terrorism: Recent developments*. Virginia Public Law and Legal Theory Research Paper No. 57. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2665815>
- Politie Nederland. (2017). *Islamitisch Radicaliseringsmodel*.
- Powis, B., Randhawa, K., & Bishopp, D. (2019). An examination of the structural properties of the Extremism Risk Guidelines (ERG22+): A structured formulation tool for extremist offenders. *Terrorism and Political Violence*. <https://doi.org/10.1080/09546553.2019.1598392>
- Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN) (2019). *Preventing radicalisation to terrorism and violent extremism. Prison and probation interventions*. RAN Collection of Approaches and Practices, Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-best-practices/docs/prison-and-probation-interventions_en.pdf
- Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings (RAN) (2018). *Developing, implementing and using risk assessment for violent extremist and terrorist offenders*. Ex Post Paper, Nätverket för kunskapsspridning om radikaliserings. https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/about-pan/ran-p-and-p/docs/ran_pp_developing_implementing_using_risk_assessment_brussels_09-10_07_2018_en.pdf
- RTI International. (2018). *Countering violent extremism: The application of risk assessment tools in the criminal justice and rehabilitation process. Literature review*. RTI International. https://www.dhs.gov/sites/default/files/publications/OPSR_TP_CVE-Application-Risk-Assessment-Tools-Criminal-Rehab-Process_2018Feb-508.pdf
- R2PRIS. (2020). *RRAP Radicalisation Risk Assessment in Prisons Toolset*. <http://www.r2pris.org/rrap-radicalisation-risk-assessment-in-prisons-toolset.html>
- Schwarzl, K. (10 juli 2017). *Final paper of risk assessment tools*. EuroPris Radicalisation Expert Group. <https://www.europris.org/file/final-paper-on-risk-assessment-tools/> (s. 1–5)

van der Heide, L., & Schuurman, B. W. (2018). *Re-Integratie van delinquenten met een extremistische achtergrond: Evaluatie van de Nederlandse aanpak*. Institute of Security and Global Affairs. <https://www.universiteitleiden.nl/onderzoek/onderzoeksprojecten/governance-and-global-affairs/re-integrating-jihadist-extremists>

van der Heide, L., van der Zwan, M., & van Leyenhorst, M. (2019). *The practitioner's guide to the galaxy – A comparison of risk assessment tools for violent extremism*. International Centre for Counter-Terrorism – Haag (ICCT). <https://icct.nl/publication/the-practitioners-guide-to-the-galaxy-a-comparison-of-risk-assessment-tools-for-violent-extremism/>

Om författarna

Carlos Fernandez är en spansk fängelsepsykolog som har varit med och utvecklat det spanska fängelseprogrammet för avståndstagande från våld och det efterföljande riskbedömningsverktyget. Han är medlem i RAN:s expertgrupp och utbildare inom Europarådets HELP-program. Han är också en av ledarna i Twinning-projektet i Turkiet gällande hanteringen av terrorister och har arbetat med att förbättra hanteringen av radikaliserade interner och särskilda grupper i fängelsemiljöer i Europa och Mellanösternregionen.

Fernando de Lasala är en spansk fängelsepsykolog och medlem i RAN:s expertgrupp. Han är en av EU:s experter i Twinning-projektet i Turkiet gällande hanteringen av terrorister och farliga förbrytare i fängelser samt expert på förebyggande av radikalisering. 2013 tilldelades han *Victoria Kent National Research Award* för sin forskning om riskbedömning och behandling av förbrytare med psykopati.

HÄR HITTAR DU INFORMATION OM EU

Online

Information om Europeiska unionen på alla EU:s officiella språk finns på Europa-webbplatsen på: https://europa.eu/european-union/index_en

EU-publikationer

Du kan ladda ner eller beställa kostnadsfria och avgiftsbelagda EU-publikationer från: <https://op.europa.eu/en/publications>. Du kan få flera exemplar av kostnadsfria publikationer genom att kontakta Europa direkt eller ditt lokala informationscenter (se https://europa.eu/european-union/contact_e).

EU-lagstiftning och relaterade dokument

Du hittar rättslig information från EU, däribland all EU-lagstiftning sedan 1952 på alla officiella språk, på EUR-Lex på <http://eur-lex.europa.eu>.

Öppna data från EU

På EU:s portal för öppna data (<http://data.europa.eu/euodp/en>) finns datauppsättningar från EU tillgängliga. Data får laddas ner och vidareutnyttjas kostnadsfritt, både i kommersiella och icke-kommersiella syften.

Radicalisation Awareness Network

Publications Office
of the European Union